

Yttrande över samrådshandling PÅ 12/20117

Förslag till detaljplan för kv Kugghjulet 1 och 5 m fl.

Planen har stort allmänintresse

I den nya stadsdelen Västerbro är kv Kugghjulet det största kvarteret. Hur det planeras och byggs kommer att prägla hela stadsdelen. Av den anledningen måste planen anses ha stort allmänintresse. Därmed är ett standardförfarande inte lämpligt och planförslaget bör behandlas i ett större politiskt forum.

Planen avviker från FÖP 2018 samt Västerbroprogrammet

Ytterligare ett skäl till bredare politisk behandling är att planförslaget avviker från flera viktiga vägledande principer som slagits fast i *FÖP Öresundsvägen med omnejd* (2018) samt i *Västerbroprogrammet* (2019). I dessa dokument anges att Västerbro ska bestå av och utgöra:

mångfald och variation i bebyggelse och stadsrum

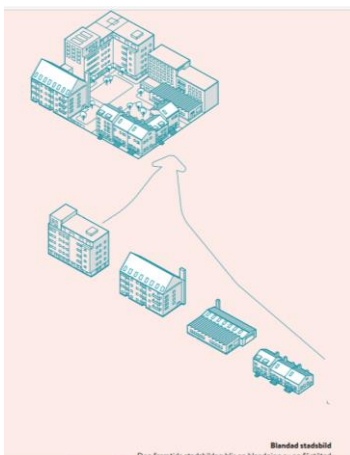
en sammanhängande stadsväv med nya stråk och offentliga rum

en urban blandstad... .. en blandad stad med bostäder, arbetsplatser, handel o service, parker, skola, förskola. .... De storskaliga kvarteren kompletteras och ges en mer mänsklig skala genom att delas in i mindre kvarter, mindre gator, stråk och tät blandad bebyggelse

en naturlig förlängning av Lunds innerstad (om än med egen identitet)

Lundakaraktären... /innebär att/ ...gator och stråk får brutna siktlinjer

Dessa vägledande principer illustreras i dessa dokument med bilder som visar en småskalig och varierad stadsbild:

Mindre volymer bygger upp kvarter som öppnar sig åt flera håll
(Västerbroprogrammet 2019)

Intressanta gårdsrums
(FÖP 2018)

Nytt möter gammalt, levande taklandskap, varierande materialval samt vistelsegator
(Västerbroprogrammet 2019)

Illustration av kvarteret Kugghjulet sett från nordväst. Fojab arkitekter.

Det aktuella detaljplaneförslaget

AFSL anser att de i FÖP 2018 och Västerbroprogrammet avsedda kvaliteterna saknas helt i det nu aktuella detaljplaneförslaget, som istället redovisar en storskalig och monotont repetitiv uppradning av likadana bebyggelseblock utan variation i storlek eller rumsform. Det är uppenbart att planförfattarna inte förmått frigöra sig från den befintliga stadsstrukturen som lades ut här under 1900-talet för storskalig industriverksamhet. I planen dominerar kilometerlånga gator som lagts ut för just industriändamål. Dessa är varken bekväma eller behagliga för fotgängare och cyklister som behöver växlande rumsligheter och skiftande siktlinjer för att uppleva trivsel och uppmuntras i sin mobilitet.

Därför är det nödvändigt att det stora kv Kugghjulet delas i minst två mindre, mer brukarvänliga och lättorienterade kvarter. Delningen bör ske med minst en tydlig, gärna svängd eller knäckt, nordsydlig stadsgata. Vidare är det viktigt att kvarterens inre uppvisar en annan urban karaktär med småskalighet, brutna siktlinjer och varierade stadsrum.

Vad gäller bebyggelsehöjd anger både FÖP och Västerbroprogrammet för stadsdelen *en generell höjdskala om 4-6 våningar med inslag av lägre och högre*. I planförslaget dominerar däremot bebyggelse om 5-7 våningar med inslag av byggnader om 8 våningar. Här finns också ett helt nyttillkommet punkthus om 16 våningar, ca 50 meter högt, med en basyta på 20x20 meter. Detta är en mycket stor byggnadskropp med stabbiga proportioner som saknar förutsättningar till den elegans som bör utmärka ett högt landmärke.

För att förverkliga den målbild, som tydligt formulerats i såväl FÖP 2018 och Västerbroprogrammet 2019, måste för kv Kugghjulet tillämpas andra strategier än de som använts i detaljplaneförslaget. En levande och blandad stad kräver en variation i den rumsliga strukturen där sekvenser av rum i olika storlekar och karaktärer skapar omväxling och dynamik. Under 2000-talet har intressanta försök till förnyelse inom stadsbyggnad gjorts bl a med Bo01 i Malmö (2001) och Vallastaden i Linköping (2018). Även om bomässorna uppförts utifrån andra förutsättningar än Västerbro finns här inspiration att få från en mer småskalig och varierad stadsmiljö som rönt de boendes uppskattning.

Nedan har dessa planer skalriktigt lagts in i kv Kugghjulet för att ge en uppfattning om storleksförhållanden och rumsstruktur som bör vara ledande i det fortsatta arbetet med kvarteret:

Illustration av kvarteret Kugghjulet sett från nordväst. Fojab arkitekter.

Det aktuella detaljplane-förslaget visar alltför storskalig stadsstruktur som har inget med Lunds innerstad att göra.

Bo01:s plan skalriktigt inlagd i kv Kugghjulet: en småskalig och levande inre värld som kontrasterar mot de omgivande större raka gatorna. – Ny tvärgata här redovisad i vitt

Vallastadens plan skalriktigt inlagd i kv Kugghjulet: en småskalig blandning av radhus och flerbostadshus längs ett upplevelserikt blågrönt stråk. – Ny tvärgata här redovisad i vitt.

Sammanfattning

AFSL anser att detaljplaneförslaget för kv Kugghjulet är av stort allmänintresse och ej bör behandlas enligt standardförfarande.

AFSL anser vidare att detaljplaneförslaget för kv Kugghjulet bör omarbetas enligt följande:

- Dominerande byggnadshöjder ska vara 4-6 våningar (enl FÖP 2018 och Västerbroprogrammet)
- Kvarteret Kugghjulet ska delas i minst två delar med en tydlig, gärna svängd eller knäckt, stadsgata.
- En småskalig och varierad rumsstruktur ska etableras i kvarterens inre (enl målsättningen för detaljplanen om en blandad stad som utgör en förlängning av Lunds innerstad).

För AFSL:s styrelse

Thomas Hellquist

info@afsl.se